

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

Az ipari munkások kivándorlása.

Zombor, 1907. július 4.

Mindinkább veszélyesebbé váló nemzetgazdasági bajunkon kíván az Országos Iparegyesület segíteni, amikor a kivándorlás által veszendőbe menő legértékesebb munkaerőnk: az ipari munkásokat lehetőleg idebaza tartani igyekeznek.

A nagyarányú kivándorlás odafejlesztette munkásviszonyainkat, hogy immár az évek előtt sűrűn felpanaszolt munkahiány helyébe a munkahiány lépett. Nem a munka szaporodott, sőt az is fogyott, de annál még nagyobb mértékben fogyott a munkaerőnk. Nemcsak az ipari, de minden más munkaerő is. A gyári, az ipari, a gazdasági és minden egyéb munkás a nyomasztó viszonyok hatása alatt kénytelen a vándorbothoz nyulni és idegenben megkeresni a kenyerét.

Az Országos Iparegyesület dicséretes akciója, amennyiben az esztendőnk mulva eredményhez vezetne, csak részben segítene a bajon, amennyiben a dolgozók csak egy, bárha mindenre jelentékeny részét mentheti meg a hazai munkának. Mindazáltal az irány, melyet a kivándorlás csökkentésére követ, s az utmutatás, melyet ennek révén ad, követésreméltó és a nagy közgazdasági csapás általános elhárítására is alkalmas lehet.

Az egyesület végrehajtó-bizottsága körlevelet intézett a kivándorlástól leginkább sújtott vidékek gyárosaihoz, választ kérve a kivándorlás mérveit és a vele szemben elfogalandó állást és teendő intézkedéseket illetően.

A beérkezett válaszokból mindenekelőtt az az aggasztó tény állapítható meg, hogy a kivándorlás az utolsó két-három év alatt módfozott megnövekedett.

Természetes, hogy az ezt megelőző intézkedések foganatosítása céljából első sorban teljesen tiszta képpel kell bírunk a kivándorlás okairól. Amit erre nézve a beérkezett válaszokból konstatálhatunk, az szomorú világot vet köz-

gazdasági, nemkülönben közigazgatási állapotainkra is.

A gazdagodási vágy általában nem volna oly erős, hogy a kivándorlásra csábíthatna. De megérlelik ezt a vágyat az itteni rossz kereseti viszonyok, az összes élelmicikkek folytonos drágulása és az a nemtörődömség, melyet a közhivatalnokok a munkás nép sorsa iránt tanusítanak. Ez utóbbit érdekesen jellemzi a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű részvénytársaság, mely beküldött válaszában többi közt ezeket mondja: „Elégedetlenségre van oka a népnek idehaza bőven . . . Előmozdítja az elégedetlenséget, hogy köztisztviselőink legnagyobb része — különösen a vidéken — a szegény nép bajai iránt nem bír érzéssel és a köztisztviselő, ahelyett hogy barátja és segítője volna apró-cseprő bajaiban, zaklatja és uraskodik vele szemben. Ki nem látott még alantas tisztviselőket ajtaja előtt félnapokig is elálldogáló munkásembert, akit egy-egy csekélység miatt megidéznek az adóhivatalba, előljáráshoz, anyakönyvvezetőhöz, szolgabíróhoz, árvaszékhez stb. és elvonnak tőle egy-egy munkanapot. És mennyi indolenciát, sőt rossziudulatot és türelmetlenséget tanusítanak ezek az urak a szegény nép, az apró és tudatlan emberek ügyei iránt, holott az állam ezeknek szolgálatára és segítésére rendelte ki őket!”

Ez a néhány sor sok mindent megmond, hogy a nép bajaira ép azok vetnek legkevesebb ügyet, kiknek ez kötelességük volna; hogy még nem fogtuk fel teljes, ijesztő nagyságában azt a bajt, mely pedig a közgazdaság minden terén oly hangosan jelentkezik, hogy rossz következményeit mindenki érzi, — de megmondja azt is, hogy miért halad előre oly lassan az elodázhatatlannak mutakozó mentési akció.

A szegény ember sorsa iránt tanusított ekkora indolencia mellett mind kárba vesztet a sok jó tanács, amit a baj orvoslására nézve adnak: a megélhetési és hitelviszonyok javítása, a helyes fogyasztási adópolitika, az adóképesség emelése igazságosabb meg-

adóztatás mellett, földeknek hasznó-bérbeadása, lelkiismeretes oktatás és sok más. Mert a jó tanács csak akkor lehet üdvös, ha tényleg követik is.

Addig fogadjuk meg, míg nem késő, míg segíteni lehet. És ennek a serkentésére jó az Országos Iparegyesület kezdeményezése s azért érdemel az feltétlen dicséretet!

Közigazgatási bizottsági ülés.

A vármegyei közigazgatási bizottság július 6-án délelőtt 9 órakor tartotta meg rendes havi ülését Fernbach Károly főispán elnöke alatt. Jelen voltak: Mihailovits Kornél, dr. Mikosevits Kanut főügyész, dr. Pávlovits Simon kir. tanácsos, főorvos, Popp György kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Faragó János kir. tanfelügyelő, Popovits Aurél főügyészhelyettes, Scultéty Ferenc árvaszéki elnök, dr. Frank Mihály helyettes árvaszéki elnök, Karácson Gyula kir. tanácsos, ny. alispán, báró Vojnits István, Eigl József, Szemző István, Szemző Gyula, dr. Molnár Károly, Falcione Lajos nagybirtokos, bizottsági tagok. Rácz György közgazdasági előadó, Scherer Rezső, mint a bizottság jegyzője.

Főispán az ülést megnyitván, a megjelent bizottsági tagokat szívélyesen üdvözölte.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ut intőzévénye, mellyel Gräff Nikáz kir. tanácsos, tanfelügyelőt 40 évi szolgálata után saját kérelmére nyugdíjazta és Gräff Nikáz kir. tanácsos, tanfelügyelőnek a bizottsághoz intézett bucsulevele felolvastatván, Fernbach Károly szép beszédben bucsuztatta Gräff tanfelügyelőt:

„A bizottság minden egyes tagja előtt ismeretes Gräff Nikáz kir. tanácsos, tanfelügyelőnek a népoktatás terén 4 évtizedet meghaladó, kiválóan eredménydus tevékenysége. A bizottság méltányolja a vármegyében 40 évet meghaladó tanügyi munkásságát, mint amely munkássághoz fűződik a vármegye népoktatásának azon színvonala, melyre büszkeséggel hivatkozhat a vármegye közönsége. Erős akarat, kiváló ügybuzgalom lankadatlan munkásság jellemzik mindenkor magatartását.

Ennél fogva indítványozza, hogy a közigazgatási bizottság irányában elismerésének és nagyrabecsülésének adjon kifejezést, őszinte sajnálattal vegye tudomásul a kir. tanácsos, tanfelügyelő távozását, egyben a bizottság azon őszinte óhajának ad kifejezést, hogy a jól megérdemelt nyugdíjat minél hosszabb időn keresztül a legjobb erőben élvezhesse.

A közig. bizottság Fernbach főispán ezen indítványát egyhangulag elfogadja és jegyzőkönyvébe iktatni rendeli.

Közegészségügy.

Dr. Pávlovits Simon kir. tanácsos, főorvos jelentése szerint a vármegye területén az egészségügyi viszonyok eléggé kedvezőek voltak. A heveny fertőző betegségek fellépése, ha bár számbeli arányukat tekintve, ezúttal sem mutattak lényeges javulást, mindazonáltal veszélytelen jellegük folytán többnyire enyhe lefolyásúak voltak, úgy hogy a közegészségügyi szolgálat mindezen a rendes keretben belül maradt.

Roneselő törökben 9 községben. Bácsordas, Bácsujfalu, Obecse, Újverbász, Paesér, Csurog, Őrszállás, Magyararkanizsa, Csantavér, Ada és Zenta város területén. Megbetegedett 95, meggyógyult 79, meghalt 13, ápolás alatt maradt 3.

Vörheny 16 községben. Bajmok, Doroszló, Katymár, Sztapár, Szond, Regőce, Béreg, Lihomos, Herczegszántó, Apatin, Csurog, Kula, Palánka, Ópalánka, Csantavér, Bajsa, Nemesmilitics, Zenta. Megbetegedett 230, meggyógyult 154, meghalt 39, ápolás alatt 37.

Kanyaró 12 községben. Bajmok, Szépliget, Dávod, Boróe, Mohoi, Csurog, Gádor, Szilágyi, Apatin, Petrőe, Bácsföldvár, Omoravica, Nemesmilitics, Bezdán. Megbetegedett 383, meggyógyult 319, meghalt 14, ápolás alatt 50.

Gyógyszertárakban annyiban történt változás, hogy a bácsföldvári gyógyszerész személyes üzleti joga Pálffy Győzőről Gruits Milán okl. gyógyszerészre ruháztatott. Dr. Schrabner Lipót monostorszegi községi orvosnak kézi gyógyszerészeti jogositvány adatott.

Közdok.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint egyenesadóban: 1907. június hóban befizetett 245118-31 K., 1906. június hóban befizetett 52264859 K. Az elmúlt hóban kevesebb 277528 28 K., 1907. január 1-től június végéig befizetett 4480227-59 K. 1906. jan. 1-től június végéig 2423388 80 K. Ez évben több 2056838 79 K.

Hadmentességi díjban: 1907. június hóban befizetett 5815 36 K., 1906. június hóban befizetett 1524 K. Az elmúlt hóban több 4291-36 K. 1907. január 1-től június végéig befizetett 41389 79 K., 1906. január 1-től május végéig befizetett 11150 75 K. Ez évben több 30239-08.

Bélyeg és jogilletékben: 1907. június hóban befizetett 233176-41 K., 1906. jun. hóban befizetett 317010 48 K. Az elmúlt hóban kevesebb 93884-07 K. 1907. január 1-től június végéig befizetett 1635995 77 K., 1906. évi január 1-től június végéig befizetett 909361-40 K. Ez évben több 726634-27 K.

Fogyasztás és italadóban; 1907. június hóban befizetett 92108-10 K., 1906. június hóban 95890-83 K. Az elmúlt hóban több 3782-73 K., 1907. január 1-től június végéig befizetett 580516-99 K., 1906. január 1-től június végéig befizetett 590535-41 K. Ez évben kevesebb 10018 42 K.

Államépítész.

Sztankovits György kir. főmérnök jelenti, hogy a törvényhatósági közutak és az azokon levő műtárgyak állapota általában kielégítő. A folyó évi kavics fedanyag szállítása folyamatban van, több utvonalon befejeztetett, felülvizsgáltatott és átvétetett:

1. a bács zsablyai törvényhatósági közut 94-84-96-45 szakaszán a földmunka 80 %-a kész, —

2. a tiszakálmánfalvai vasúti állomáshoz vezető törvényhatósági közuton, —

3. a kátyi vasúti állomáshoz vezető törvényhatósági közuton a földmunka 80 %-a kész,

4. a tisztaistvánfalvai vasúti állomáshoz vezető közuton a földmunkát nem sikerült kiadni, —

5. a csurogi vasúti állomáshoz vezető törvényhatósági közuton a földmunka teljesen kész, —

6. a szilbácsi vasúti állomáshoz vezető törvényhatósági közuton a földmunka 60 %-a kész, —

7. a zombor—palánkai törvényhatósági közut 50 5—55 275 km. szakaszán. Bácsföldvár és Boróe között a földmunka 60 %-a kész, —

8. a parragi vasúti állomáshoz vezető törvényhatósági közuton, —

9. a zombor—palánkai törvényhatósági közut Sztapár község határára átvonuló szakaszán, —

10. a sztapári vasúti állomáshoz vezető törvényhatósági közuton, —

11. az apatin—zombori törvényhatósági közut 14 2—19 5 km. szakaszán Szond község határában és a Gombos—Erdőd dunai rév között a földmunka befejeztetett, —

12. a militics—gombosi törvényhatósági közut 12 3—12 9 szakaszán Gombos vasúti és a rév között a földmunka kész, —

13. a bács—zsablya—titeli törvényhatósági közut 76—89 km. szakaszán Zsablya, Sajkásgyörgye és Sajkásszentiván vasúti állomáshoz vezető közuton, —

14. a bács—zsablya—titeli törvényhatósági közuton 60—63 km. szakaszán Temerin községben, —

15. a bács—zsablya—titeli törvényhatósági közut 13 8—15 7 km. szakaszán Paripás községben, —

16. a sajkáslaki vasúti állomáshoz vezető törvényhatósági közuton, —

17. a bácsföldvári vasúti állomáshoz vezető 0 722 km. törvényhatósági közuton a földmunka még nem adatott ki, —

18. az újvidék—szegedi törvényhatósági közut 48 8—58 3 km. szakaszán Obecse és Péterréve között, valamint a 66 4—70 09 km. szakaszán Ada és Mohol között, —

19. az újvidék—szegedi törvényhatósági közut 104 9—110 665 szakaszán Magyararkanizsa határában, —

20. a magyararkanizsai révhez vezető 0 40 km. hosszú közuton, —

21. a parragi vasúti állomáshoz vezető 2 1 km. közuton, —

22. a regőcei vasúti állomáshoz vezető 1 0 km. hosszú törvényhatósági közuton, a munka továbbá munkások hiányában szünetel, —

23. a csávoly—katymári törvényhatósági közut 16 75—20 06 km. szakaszán Katymár határában a földmunka 85 %-a kész, —

24. a kerény—topolya—zentai törvényhatósági közut 18 58—28 01 km. szakaszán Omoravica és Topolya között, a földmunka 85 %-a kész, —

25. a topolya—bajszai törvényhatósági közut 0—5 626 km. szakaszán a földmunka 80 %-a kész, —

26. a baja—mélykúti törvényhatósági közut 8 667—12 3 és 35—37 km. szakaszán Baja és Csávoly között, illetve Mélykút határában a földmunka 85 %-a kész. A határon teljesített munka helyreállítása folyamatban van, —

27. a baja—mélykúti törvényhatósági közut 35—37 km. szakaszán Mélykút község határában, a földmunka 30 %-a kész, —

28. az apatin—gombosi törvényhatósági közut 0—4 5 km. szakaszán. Szilágyi község-

ben a munka kellő munkások hiányában jelenleg szünetel, a többi említettnél a földmunkák és kőanyag szállítás folyamatban vannak, vagy a legközelebbi jövőben fognak megkezdetni.

Tanügy.

Faragó János kir. tanfelügyelő a jelentése szerint hivatali előlje az elmúlt június hóban Tündéres, Sajkásszentiván, Tiszakálmánfalva, Káty, Boldogasszonyfalva és Zsablya községek népoktatási intézeteit meglátogatta. A látogatása eredményéről az alábbiakban számol be:

Tündéresen a tanítás eredménye főleg a hanyag iskolalátogatás miatt csekély. — Sajkásszentivánon a községi menedékház vezetője az idegen ajku kisdetek magyar beszédre szoktatásában díszes igyekezettel és sikerrel működik. A szerb magyar iskola növendékeinek lejárása a községi előjáróság erélytelensége miatt rendetlen. — Az V. és VI. osztálybeli tankötelesek egész éven át egyszer sem voltak iskolában. — A magyar nyelvbeli oktatás a tanítók igyekezetének egyáltalában nem felel meg.

Kátyon a községi német-magyar tanuló iskolában a tanítás eredménye jó, a községi szerb magyar iskolában azonban a tankötelesek hanyag iskolalátogatása miatt a tanítók ügyes buzgókodása kárba vész.

A gör. kel. szerb magániskolára ugyanez áll, a magyarbeszédre szoktatás szempontjából pedig alig valami. Boldogasszonyfalván a községi ovoda zsufolt, az óvónő mellé alkalmazott dajka pedig magyarul semmit sem tud. A gör. kel. szerb telekezeti iskolában a magyar nyelv tanítása csekély. A tankötelesek nagy része iskolába egyáltalában nem jár, mivel a lennálló tantermekbe több gyermek már be nem fogadható. Zsablyán ovoda egyáltalában nincs. A községi szerb, magyar iskola alsó osztályaiban a magyar nyelvi, valamint a többi tárgyak oktatása elégséges, — az V. és VI. osztályban pedig a tanító úgy a magyar nyelvet, mint a többi tárgyat is igen ügyesen, példás buzgósággal és kitűnő sikerrel tanítja. Az ág. ev. iskola elhelyezése kifogás alá esik, az állapotok megsemmisítése iránt saját hatáskörében intézkedik, kéri a bizottságot, hogy a kifogásolt iskolák rendezése ügyében az intézkedés megtéssék.

Ügyészség.

Az ügyészség felügyelete alatt álló fogházban példás rend és tisztaság van. A felügyelet és biztonság teljesen kifogástalan, szökés nem fordult elő. Ragályos betegség nem volt, az egészségügyi állapot jó. A fegyelem szigorú, fegyelmi büntetés sem a letartóztatotknál, sem az öröknél nem alkalmaztatott.

A múlt hó folyamán 39 letartóztatott volt elhelyezve. Ezek közül jogérvényesen elítelt fogházra 5, börtönre 20, elítéletlen vizsgálati fogoly 2, fegyházra 1, felelbezés alatt álló vizsgálati fogoly 1.

A hódási, kulai és apatini járásbírói fogházakban a rend, tisztaság és fegyelem kifogástalan.

A tanítók érdekei.

Pályázat a „Czirfusz Ferenc“-féle szobaalapítványi helyre.

Az „Eötvös-alap“ Országos tanítói segélyegylet a Néptanítók Lapjának f. évi június hó 20-iki számában tette közzé a kezelése alatt álló ösztöndíjak, segélyösszegek, valamint a budapesti „Ferenc József Tanítók Háza“ és a kolozsvári „Tanítók Hunyady Háza“ internátusaiban alapítványozott jótételek elnyerése iránt tájékoztató felhívását.

Ezen felhívás vármegyénk tanítóit is közvetlenül érdekelvén, az ösztöndíjak, a segélyek és az egyetemi tanulók részére fenálló 220—250 szobaalapítványi helyeknek elnyerése körül betartandó pályázati feltételekre való utalás mellett különösen felhívom az érdekelt szülőket, hogy saját jól felfogott érdekük szempontjából az érintett lapszámban közölt alakbeli eljárást szorososan tartsák be. Ezen alak- és lényegbeli kellékek a következők:

1. A kérvények minden egyes esetben feltétlenül teljes felszerelés mellett a vármegyei tanítóegyesület elnöke útján küldesnek fel.

Az „Eötvös-alap“ igazgató-tanácsa mult évi közgyűlésében elvül mondotta ki, hogy nagy súlyt helyez arra, hogy segélyért, ösztöndíjért vagy az internátusi kedvezményekért intézendő folyamodványok a vármegyei általános tanítóegyesületek útján terjesztessenek fel és hogy feltétlenül a kérvény mellékletét képezze a tanítóegyesület ajánló levele is.

A teljes felszerelést képező mellékletek:

- szegénységi bizonyítvány;
- orvosi bizonyítvány az egészség állapota felől;
- a megyei általános tanítóegyesület ajánló levele;
- az Eötvös-alap 50 koronás részesjegye vagy annak igazolása, hogy 1907. évre az Eötvös-alap tagságdíját kérvényező lefizette.
- Az 1905/6 és 1906/7. tanévekről szóló iskolai bizonyítványok.
- Indexek, vagy az egyetemi felvételt tanúsító igazolmányok.

2. Kívánatos, hogy azok a folyamodók, akik vagy hozzátartozóik eddig az Eötvös-alapnak nem voltak tagjaik, a tagságdíj sürgős beküldésével a jogosítványt megszerezzék. E jogosítványt annál nagyobb értékűnek veszi az országos osztó bizottság, minél több évre szól a visszamenőleg befizetendő évi (3 kor) tagságdíj.

3. A tagságdíjak a vármegyei tanítóegyesület pénztárnokához, Császár Józsefhez Bezdánba küldendők be. Ezen eljárással kettős célt ér el a kérvényező; az egyik az, hogy a vármegyei tanítóegyesület közvetlen tudomást vesz a kérvényezőnek a tagságra jogosultsága felől s részére az ajánlatot egyidejűleg kiadja; a másik cél a vármegyei tanítóegyesület pénztár érdekébe vág, amennyiben a 3 korona tagdíj $\frac{1}{3}$ a a tanítóegyesület pénztárát illeti meg s így ezen közvetítéssel a kérvényező a vármegyei tanítóegyesület pénztárát is közvetlenül segíti

4. Az „Eötvös-alap“-pal járó kedvezmények elnyerése körül az első és leglényegesebb feltétel, hogy a kérvényező az Eötvös-alapnak tagjai legyenek. Az a körülmény, hogy a kérvényező eddig az „Eötvös-alap“-nak tagja nem volt, de 2—3. pontban leírt eljárással a tagságra igazolványt szerzett — a kedvezmények odaitélése körül kedvezőleg foly be.

Amennyiben előállna az az eset, hogy az érdekelt szülők, anyagi zilált helyzetüknél fogva az Eötvös-alapnak tagjai eddig nem lehettek, sőt a tagságdíj terheit nem képesek ezuttal se elviselni, ajánlom azt, hogy az ilyen kérvényező szerezzon egy 50 koronás részesjeggyel rendelkező tagot és nyerve meg kérvényeinek a támogatására.

Egy ilyen 50 koronás részes-jegy átruházásával az internátusi kedvezmény legmagasabb foka (évi 800 korona) is biztosítható, mert az Eötvös-alap osztó-bizottságát a kérvényezőnek anyagi helyzete irányítja az internátusi adományok odaitélése körül.

5. A Bácsbodrog vármegyei általános tanító egyesület tulajdonát képező „Czirfusz Ferenc“ szobaalapítvány odaitélése fölött ki zárólag a vármegyei tanító-egyesület igazgató-tanácsa intézkedik.

Ezen alapítvány 4000 korona tőkének kamatjövendelmét biztosítja és a kérvényezőnek anyagi körülményeitől függ az, hogy az orsz. osztó-bizottság ezen alapítvánnyal minő foku kedvezményt biztosít.

Mindenesetre kívánatos, hogy a „Czirfusz Ferenc“ szobaalapítványt kérvényező megyebeli tanítók egyetemet vagy magasabb szakiskolát látogató gyermekei a fentiek szerint felszerelendő kérvényeiket a vármegyei általános tanító-egyesület elnökéhez küldjék be s határozottan jelentsék ki, hogy a budapesti vagy a kolozsvári internátusba kívánják-e elhelyeztetésüket?

6. A kérvények beküldésének határideje 1907. július hó 10-ike. A kitűzött határidő után érkező kérvényeket csakis a legkivételesebb esetekben veszi az országos osztó-bizottság figyelembe.

7. Az „Eötvös-alap“ budapesti és kolozsvári internátusaiban 250 hely fölött rendelkezik az igazgatóság. A megelőző években nem volt annyi tanítónak egyetemet látogató fia, akikkel az internátusi helyeket betölthették volna. 2 körülmény folytán mintegy 30 nem tanító szülőnek (orvos, ügyvéd, bírósztb.) gyermekei vétettek föl 60 korona havi fizetés mellett az internátusba.

Ezt a körülményt két szempontból kívántam felhozni, először azért, hogy ezzel megdöntsem a tanítói körökben lábra kapott téves felfogást, mintha az internátusokba való felvétel körül nehézségek és igazságtalanságok merülnének fel és mintha nem volna elegendő hely a jelentkező tanítók fiai részére.

A másik szempont, amiért a helyzetet ez oldalról is bemutatom, az a törekvésem, hogy ezuttal felhívjam a vármegye területén levő nem tanító szülőknél is a figyelmét ezekre a kitűnően vezetett, berendezett és a paedagogia magasabb követelményeinek is megfelelő internátusokra és felajánljam az oda bejutni törekvő ifjak részére a vármegyei tanító-egyesület támogatását

Bezdán, 1907. július 1 én.
Molnár Ferenc,
a vármegyei tanító-egyesület elnöke.

H i r e k .

Vármegyei közgyűlés. Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága folyó évi július 8-án Fernbach Károly főispán elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlésnek egyedüli tárgya a belügyminiszter intézvénye volt, amellyel az 1907. évi megyei költségvetésnél 17000 koronával több megyei pótdát állított be, mint amennyit a törvényhatóság megszavazott és a központi járásnélküli főszolgabírói állást és rendszeresített díjnoki állások megszüntetését rendeli el. A törvényhatóság ezen sérelmes intézvény megváltoztatását feliratilag kérelmezi, mert az intézvényt autonómiájába ülközőnek tartja és kijelenti, hogy a közelmúlt tapasztalatainak tanúsága

szerint oly korszakban, midőn a törvényhatósági autonómiának nem megszükitése, hanem lehető kiterjesztése volna az elv és a cél — félve óvakodik oly veszedelmes praecedens megalakításától, mely az autonómiába való ily messzemenő ingerenciát biztosít a mindenkori kormányoknak.

Nemesség átruházás. A király Györgyovánszky György földbirtokos és Heiszler Ferenc gyógyszerész. zentai lakosok között az utóbbinak örökbecfogadó tényére vonatkozó részét jóváhagyván, az örökbecfogadó Györgyovánszky György nemességét és címerét és örökbecfogadott Heiszler Ferenc és törvényes utódaira átruházta és megengedte, hogy nevezett Heiszler Ferenc és törvényes utódai a Heiszler-Györgyovánszky kettős családnevet használhassák.

Hivatalvizsgálat. Fernbach Károly főispán tegnap a delutáni vonattal Zentára utazott, ahol a városi ügykezelést fogja megvizsgálni. Kíséretében voltak: Vojnits István alispán, dr. Csernyus Pál tb. főügyész, dr. Frank Mihály árvaszéki elnökhelyettes, Vass N. p. ü. titkár, Horváth József számvizsgáló, Ticsinszky Károly p. ü. számellenőr, dr. Kiss Dezső főispáni titkár és Tomcsányi Aladár főispáni kiadó.

Nemesítés. Löbl Mátyas bácsmegyei földinket, bécsi lakost, a hazai gyáripár fejlesztése körül szerzett érdemeinek elismeréséül a király „Telecskai“ előnévvel a magyar nemességgel tüntette ki.

Kiküldetés. Megyesi Ferenc ujvidéki kir. kath. főgimn. igazgatót a vallás- és közoktatásügyi miniszter a szünidőben Jenában tartandó pedagógiai tanfolyamra küldte ki.

Előléptetés. A kereskedelmi m. kir. miniszter Kohut Henrik kir. főmérnököt a 8-ik rangosztályba az 1-ső fokozatu mérnöké léptette elő. — Nevezett főmérnök Bács-Bodrog vármegyénél f. évi július hó 9-én tölti be 35 éves szolgálatát.

Előléptetés. A honvédelmi miniszter bugaci Szentkirályi István dr. szabadkai 4. honvédhuszárezredbeli tartalékos segéd-orvoshelyettes, segédorvossá léptette elő.

Uj jegyzők. Hermann Máté bácsi aljegyző Palonán, Himmel Vilmos ófataki aljegyző Bátmonostoron, Milutinovics Mladen urszentiváni segédjegyző Urszentiván község jegyzőjévé választottak.

Választások. Ósziváccon mult hó 29-én nagy érdeklődés mellett ejtették meg a községi képviselőtestületi tagok választását. A szocialisták teljes győzelmet arattak a többi pártok felett. A többi pártok, miután semmiféle előkészületet nem tettek — teljes vereséget szenvedtek. A megválasztottak névsora a következő: Rendes tagok: Plavits Draga, Vlaskalits Steván, Heinecz Péter, Glaszner Jakab. Póttagok: Uvalin Gyura, Schuck Frigyes, Molnár András.

Óvónóválasztás. Derye község képviselőtestülete a napokban megtartott ülésén Pein Zsófia okleveles óvónót választotta meg községi óvónóvé.

Hymen hírek. Loógó Mihály zombori iparos eljegyezte Basits Iván iparostársunk leányát, Teruskát.

Weigner Károly óbecsei kőfaragó eljegyezte Péter Rózsikát, Péter S. temerini kereskedő leányát.

Geiger Antal Ujvidékről jegyet váltott Frommer Ernesztin kisasszonnyal Budapestről. Schimmerling Adolf Opalánkáról eljegyezte Stern Honkát Kishegyesen.

Eljegyzés. Széles Jenő Zomborból eljegyezte Kunetz Mór bájos leányát, Etát Szabadkáról. (Minden külön értesítés helyett.)

Halálozás. Ószivác község ev. ref. lelkésze Tiefenthaler Fülöp e hó 3-án meghalt. A boldogult nem régen ülte meg 40 éves lelkészi jubileumát. A gyászba borult család iránt megyszerte nagy a részvét. Temetése Ó- és Ujszivác község osztatlan részvéte mellett e hó 5-én ment végbe.

A bajai milliós nyeremény.

A bajai bank viszontagságos sorsu főnyereményének ügyében most újból érdekes fordulat állott be. Amint ismeretes, Ekkert Antal bajai kertész magának mondja a milliót s azt állítja, hogy a bank tisztviselői csalárd uton fosztották meg a milliós nyert sorsjegytől. Forró Félix dr. budapesti ügyvéd útján följelentést tett a bank tisztviselői, különösen Wagner Sándor könyvvizsgáló ellen, de a szabadkai ügyészség nem vállalta el a vád képviselését azzal a megokolással, hogy a további eljárásból bizonyíték hiányában eredmény nem remélhető. Az ügyész e határozata ellen az ügyvéd a szegedi főügyészséghez folyamodott. Flaschner Ferenc szegedi főügyész-helyettes a szabadkai királyi ügyész határozatát megváltoztatta és az ügyeszt a vád elvállalására utasította. A vádindítvány folytán a szabadkai törvényszék vizsgálóbírája, illetve vádtanácsa elrendelte a bank könyvelője, Wagner Sándor ellen a vizsgálatot hivatalból üldözendő magánokirathamisítás és csalás büntetének gyanúja miatt. Ugy a főügyészségnek, mint a vádtanácsnak a határozatát titokban tartották, úgy hogy azokról előzetesen senki sem tudott. Costán Miklós dr. vizsgálóbíró Bajára érkezett, megjelent a Bajai kereskedelmi iparbankban és lefoglalta a banknak összes ez ügyre vonatkozó üzleti könyveit.

A kivándorlás terjedése Bács-Bodrogmegyében.

A legutóbbi vármegyei közgyűlésen az alispáni jelentésnek egyik szomorú része az, mely a Bács-Bodrogmegyéből való kivándorlásról szól. Eszerint a legutóbbi félévben nem kevesebb mint 5515 utlevél adatott ki. Ez oly megdöbbentő szám, mely eslekvésre szólítja az intéző köröket.

Egyházmegyei közgyűlés.

A bácsi ág. hit. ev. egyházmegyei a napokban tartotta Ujvidéken rendes évi közgyűlését. Rohonyi Gyula egyházmegyei felügyelő és Belohorszky Gábor főesperes elnöke alatt az egyházmegye népesedési mozgalom adataiból kiemeljük: Az egyházközségek lélekszáma 70.445 (m. é. 69.269) gyarapodás 1176. Szül. 1189 fiú, 1070 nő, összesen 2359 gyermek. Egybekelt 631 tiszta, 87 vegyes, összesen 718 pár. Meghalt 729 fiú, 683 nő, összesen 1412, a természetes szaporodás 847. Ami az anyagi állapotot illeti, az egyházak összes bevétele 428.778 kor. 21 fill., kiadása 327.932 kor. 03 fill., maradvány 90.846 kor. 18 fill.

Uj vasut Bács-Bodrogmegye és Torontál között.

A kereskedelmi miniszter előmunkálati engedélyt adott dr. Zákó István zentai kir. közjegyző, Fekete Adolf és Bíró József budapesti lakosoknak a zentai tiszparttól, illetőleg hajórakodótól egyesült h. é. vasutak Zenta állomásáig és innen folytatólag Felsőhegytelep, zentai alsó- és középszállások, Kávia, Tornyos és Külsőpuszták érintésével Bács-Bodrogmegye községei belterületén át a m. kir. államvasutak Bács-Bodrog állomásáig és folytatólag Bajsa községe, roglaticza pusztá, Gyulafalva és Kerény vagy Csonoplya községeit érintve a m. kir. államvasutak Zombor állomásáig, innen Bezdán községe belterületén keresztül a dunai hajórakodó állomásáig és ezen vonalnak Bács-Bodrog állomásából való kiágazással Kossuthfalva és Pacsér községei határain át a m. kir. államvasutak Bajmok állomásáig, végül Zenta állomástól a zentai-esőki rendes nyomtávu h. é. vasut sínpárára közé beillesztendő keskenyvágányú vonalvezetéssel Csóka állomásáig s innen folytatólag egyrészt Hodics, Szaján és Tiszahelyes községei és Nagykikinda város belterületén át a m. kir. államvasutak Nagykikinda állomásáig, másrészt Monostor és Feketető községeken át a m. kir. államvasutak Valkány állomásáig vezetendő 0,70 m-es nyomtávu gözüzemű h. é. gazd. vasutvonalra.

Slójd tanfolyam Szabadkán.

A közügyességre tanítást az új népiskolai tanterv bevezetési ajánlja. Eppen azért az ország különböző pontjain a slójd bemutatására tanfolyamok tartatnak. Így jövő hó folyamán Szabadkán is lesz a tanítók részére slójd tanfolyam, amelyhez Szabadka város 1200 korona költséget utalványozott is. A tanfolyamon minden tanító részt vehet díjtalanul.

Az ujvidéki állandó hid.

Pallós és társa budapesti építővállalkozó cég, az ujvidéki állandó közúti hidra építési előmunkálati engedélyt kért. A kereskedelmi miniszter a kért engedély megadását megtagadta, mert két országot összekapcsoló közúti hidra magáncégek építési előmunkálati engedély nem adható.

A gazdák figyelmébe.

A mezőgazdasági törvény egy szakasza arról intézkedik, hogy vasutvonalak mentén miképp kell a learatott gabonát lerakni. A törvény szerint azon gabonáért, amelyet a vasutvonalról 100 méteren belül raktak össze, leégés esetén semminemű kártérítés nem jár. Figyelmeztetjük tehát a gazdákat, hogy a törvény ezen intézkedésére figyelemmel legyenek.

A Bács-Bodrogmegyei József-egyesület közgyűlése.

A Bács-Bodrogmegyei József-egyesület fölterjesztett alapszabályának 6. és 10. §-ainak a módosítását kívánja. Ezért rendkívüli közgyűlésre van szükség, amelyet a zombori „Akarat” Goodtemplar páholy szíves meghívása folytán a páholy helyiségében (a megyeház kistermében) f. évi július hó 10-én szerdán este 8 órakor fogunk megtartani és erre a tagokat ezennel meghívom — Tisztelettel dr. Pataj Sándor, id. elnök.

Öngyilkos tanító.

Ujvidéken Bakay Károly ny. bácsfeketehégyi tanító, ki már 6-7 év előtt Ujvidéken telepedett le, egy örizetlen pillanatban, míg neje a vasútra ment, hogy érkező leányát elvárja, agyonlőtte magát. Tettének indoka hosszantartó kínos betegség feletti kétségbeesése. Tette a gyászoló család hozzátartozóinak és nagyszámú közönség részvétele mellett ment végbe. A szerencsétlen véget ért tanító 53 évet élt s gyászba döntötte a megyeszerte ismert és elterjedt Molnár és Winkler családokat.

A zombori önkéntes tűzoltótestület 1907. évi július hó 14-én délelőtt 10 órakor a városbáza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

1. Zombor szab. kir. város által tervbe vett fizetéses tűzoltók létszámának szaporítása
2. A város által szükségelt előtorgatózás és szemétkihordásnak mily áron való elvállalása
3. Egyéb indítványok.

Az ipartörvény revíziója.

A kereskedelemügyi kormány már több ízben jelezte, hogy az ipartörvény revíziójával az őszre elkészül a miniszterium. — Ha az őszi idényben a képviselőház nem lesz tulságosan igénybevéve, az is remélhető, hogy a törvény már a jövő év elején életbe fog lépni. A kereskedelmi kormány azt tervezi, hogy a javaslatot több fejezetei szerint külön-külön fogja az érdekelt testületeknek megküldeni, hogy így az anyag mielőbb az érdekeltekhez jusson. Az eredeti tervtől eltérően az ipartörvény nem fog mindent felölelni, amit eleinte a törvény keretében kívántak megoldani. Így külön törvényben kerül megoldásra a vasárnapi munkaszünet ügye, ugyazintén külön készül a munkávédelmi törvény, amely ennek a nagy kérdésnek egész komplexumát fogja tartalmazni.

Öngyilkosság.

Ivankovics Antal 35 éves bajmoki kalapos pnteken reggel 7 órakor zsinnyel az ajtó kilincsére akasztotta magát. Ivankovics már régóta nem folytatta mesterseget és csak anyja kegyelemkenyerén élt. Anyja a napokban 40 koronát adott neki azzal, hogy menjen magának munkát keresni, mert ő tovább nem tartja el. Ivankovicsot — aki munkához sohasem volt szokva — ez annyira elkeserítette, hogy a kapott pénzt elmulatta és másnap reggel elkövette végzetes tettét. Mire észrevették, már meghalt.

Tűz.

Csávolyon folyó hó 2-án délben a legnyugabb forrásában Hallósy Endre gyógyszerész lakháza ismeretlen okból ki gyulladt és a nádtetőzet pár pere alatt a lángok martaléka lett, a felkerekedett szél folytán Hrubí Péter szomszédháza is a padláson levő gabonával együtt teljesen leégett. A kár több ezer korona, mely a biztosítás által nagyobb részben megtérül.

Gondnokságok.

A zombori kir. törvényszék Parscsich Sándort és Kürner Pált gondnokság alá helyezte.

Életmentő hivatalnok.

Ujvidéken szerdán délután négy nő, névszerint: Gatter Antónia, Neuwirt Stefánia, Fiala Róza és Stefanovics Katica fürödtek a Dunában és véletlenül sodródárba kerültek. A víz elragadta őket Sikoltásaira figyelmessé lett a parton sétáló közönség, köztük Kresta Róbert városi hivatalnok is. Kresta minden meggondolás nélkül rohástól a vízbeugrott és sikerült neki élete kockáztatásával mind a négy nőt megmenteni. Amikor a negyedik nőt is kimentette, a közönség hangos éljenzésben tört ki és üdvözölte a bátor tértűnt.

Megjelent a Bács-Bodrog vármegyei

Történelmi Társulat Évkönyvének II. füzeté a következő tartalommal: Bács-Bodrog megye érmészeti emlékei. Ifj. Frey Imrétől — A kökori temetkezés emlékei megyénkben. Gubitza Kálmántól — A begecsi romok. Gubitza Kálmántól — Az 1741-42-iki nemesi felkelés aktáiból. Zsoldos Benőtől — Gr. Csáky Miklós installációja 1747-ben. Dr. Závodszy Leventétől — A torszai németek szokásai. (Folytatás.) Hajnal Ignációtól — Vegyesek.

Csatornába fult rendőr.

Kulán, e hó 1-én, Allaga József községi rendőr több társával fürdeni ment. Vigan uszáltak a csatorna langyos hullámaiban, amikor Allaga társaitól távol egy nagyot kiáltott s karjaival hadenászni kezdett. Társai segítségére siettek, de későn értek hozzá. Az alig 26 éves ember lábai görcsöt kaptak s a legény a csatorna iszapos habjai közé merült. Feje felett összecaptak a hullámok s Allaga eltűnt. Mire a víz újra felvetette, nem volt élet benne. A holttestet Nemesmilitiesre szállították s nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. A szerencsétlenül járt rendőrt siratja menyasszonya, Sebők Katalin, aki szorgosan dolgozott menyasszonyi kelengyén, mert már csak napok kérdése volt a menyegző.

HIRDETÉSEK.**FIGYELMEZTETÉS!**

Zomborban az 1907/8. iskolai évre

INTERNÁTUS

(DEÁK OTTHON)

létesül egy gimnáziumi és egy kereskedelmi iskolai tanár felügyelete alatt.

A t. szülőknek felvilágosítással és prospektussal szolgál

dr. Pólay Vilmos,

az internátus igazgatója.

194—10—3

4308/907.

Pályázati hirdetés.

A járásomhoz tartozó Ókér községben üresedésben levő és 600 korona évi fizetéssel egybekötött irnoki állásra **1907. évi július hó 25-iki határidővel pályázatot hirdetek.**

Ujvidék, 1907. évi július hó 2-án.

Nikolits,

főszolgabíró.

2—1

3027/1907. sz.

Pályázati hirdetés.

Csávoly községben 600 korona fizetés és 100 korona lakbérrel javadalmazott irnok-végrehajtói állásra ezen pályázatot hirdetek. A pályázati kérvények hozzám **f. évi július hó 30-ig** nyújtandók be.

Baja, 1907. évi július hó 1-én.

VOJNITS MÁTÉ,

főszolgabíró.

290/1907. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye tek. törvényhatósági bizottságának 24145/1906. számú határozatával a Paripás községi szerb iskola tanterme és mellékhelyiségeinek újjáépítése jóváhagyott, minek következtében az építésnek nyilvános szóbeli árlejtés utáni biztosítására Paripás községében 1907. évi augusztus hó 1-8-ó napján délelőtt 10 órakor árlejtés fog megtartatni.

A feltételek, a tervek és előmért költségvetés kapcsán az árlejtés megtartásának idejéig a jegyzői irodában délelőtt a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kikiáltási ár 8414 kor. 18 fillér.

Paripás, 1907. évi július hó 5-én.

Szalay József,
jegyző.

Drach János,
bíró.

TABAKÓ

„a legtökéletesebb hatásu.”

moly- és rovarirtó dohánypor.

A kellemetlen szag 20-15

NAFTALINT

a használatból teljesen kiszorítja, mert hatása állandó és könnyűsége folytán sokkal kiadóbb.

1 kg. ára 1 korona.

Kizárólagos raktár:

WEIDINGER S. és ZS. cégnél.

Z O M B O R.

MÜHLE VILMOS

es. és kir. udvari szállító

Temesvár.

o o Sürgőnycim: o o

Virágtelep Temesvár.

Távbeszélő 10. sz.

Bármely vidékre szavatolás mellett szállítja:

**A legszebb és legdivatosabb
Csokrok és koszorúkat**

üde élő virágokból, a legjobb kivitelben. o o

**Menyegzői és alkalmi csokrokat
Ünnepélyi és gyászkoszorúkat**

Sürgős megrendeléseket táviratilag kérem.

A monarchia legnagyobb virágszállítója. 4-1

Részletfizetésre!

A nagyérdemű közönség b. tudomására adom, hogy nagyobb forgalom elérése végett **villanyvilágítási berendezést, villanyos csillárokat**, amelyből óriási választék állandóan raktáron van, **leszállított árak és**

részletfizetés mellett is berendezem.

Kérem a nagyérdemű közönséget raktárom megtekintésére.

Költségvetéseket és terveket díjtalanul készítem.

Tisztelettel

TELTSCH GÁSPÁR,

hatóságilag engedélyezett villanyvilágítási vállalatja.

Részletfizetésre!

Részletfizetésre!

„Jótállás két év!”

Mindennemű varrógépek és kerékpárok javítóműhelye.

TURY JÁNOS

mechanikai gépműhelye ZOMBOR, Galamb-utca 10.

Nagy kerékpár javítóműhely, valamint varrógép, számozógép, grammofon, villanyos csengő és minden e szakmába vágó gépek javítóműhelye. Eszközöl villanyos csengő bevezetéseket szavatosság mellett.

Allandó raktár:

Varró- és himző-gépekben, kerékpárokban és ezek alkatrészeiben.

A COURIER kerékpárok képviselője.

Szolid árak, kedvezményes fizetési feltételek.

Választék kerékpár alkatrészekben.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.

Minden gép javításáért 1 évi szavatosság.

Minden varrógéphez alkatrészek.